

Sygn. akt XIII U 1760/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący:	<i>SSO Rafał Młyński</i>
Protokolant:	<i>st. sekr. sądowy Magdalena Kruk</i>

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2017 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy P. W.

przeciwko Z.Oddział w W.

o podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania P. W.

od decyzji Z. Oddział w W.

z dnia 22 września 2015 r. nr (...) -2

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że odwołująca P. W., jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu od dnia 1 maja 2015 r.,

2. zasądza od Z. Oddział w W. na rzecz odwołującej P. W. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt XIII U 1760/15

UZASADNIENIE

Z. Oddział w W. decyzją z dnia 22 września 2015 r. stwierdził, że P. W. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 maja 2015 r.

W opinii organu rentowego analiza materiału zgromadzonego w sprawie przemawia za uznaniem, że działalność gospodarcza została zarejestrowana by umożliwić P. W. uzyskanie prawa do zasiłku macierzyńskiego niezgodnie z zasadami współżycia społecznego, z uwagi na fakt, iż wysokość osiągniętych przychodów pozostaje w dysproporcji z kosztami poniesionymi z tytułu samych tylko składek na ubezpieczenia społeczne oraz krótki okres dzielący zgłoszenie do ubezpieczeń i złożenie wniosku o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. Ponadto organ rentowy uznał, iż czynności podejmowane przez P. W. nie wypełniają znamion prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie pod kątem tego, iż działalność ma być nastawiona na osiągnięcie zysku, w rozumieniu zysku wypracowanego poprzez prowadzenie działalności, a nie przysporzenie pieniądze finansowane ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła P. W., wskazując iż decyzja o rozpoczęciu wykonywania działalności gospodarczej była całkowicie przemyślana, bowiem miała ułatwić połączenie pracy z wychowywaniem dziecka. Podkreśliła, iż zakładając działalność terminowo zarejestrowała się do ubezpieczeń społecznych i chorobowego, wybierając dozwoloną przez prawo najwyższą podstawę do naliczania składek, a samą działalność faktycznie wykonywała, choć uzyskując niskie wynagrodzenia, z uwagi na fazę początkową działalności i konieczność uzyskania zaufania potencjalnych klientów. W ocenie odwołującej się prowadzenie przez nią działalności zostało udowodnione, a co za tym idzie kwestionowanie przez organ rentowy podlegania ubezpieczeniom społecznym jest bezzasadne.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie, argumentując, iż zaskarżona decyzja została wydana na podstawie art. 2a. art. 15 ust. 1 w zw. Z art. 22 ust. 1 pkt 3, art. 68 ust. 1 pkt 1 i art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 205 z 2015 r., poz. 121 ze zm.) i jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona. Nadto wniósł o zasądzenie od odwołującej się na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

P. W. w okresie od kwietnia 2013 r. do końca kwietnia 2015 r. była zatrudniona na podstawie umowy zlecenia przez S. L. – skandynawskiego operatora morskiego, gdzie zajmowała się koordynacją akcji promocyjnych firmy w W.. Miesięczne wynagrodzenie uzależnione było od przepracowanych godzin, średnio wynosiło około 3.000,00 – 3.500,00 zł brutto. W lutym 2015 r., będąc w 5 miesiącu ciąży, otrzymała od przełożonej informację, iż zamknięcie projektu (...) nastąpi w maju 2015 r.

W związku z faktem, iż partner odwołującej się pracował jako oświetleniowiec na planie filmowym, uznała ona iż rozpocznie działalność gospodarczą związaną z pracą na planach filmowych – wykonywać będzie makijaże i charakteryzacje. Dodatkowo zamierzała zajmować się organizacją eventów, co było zgodne z jej wykształceniem. (zeznania odwołującej się – k. 60 a.s.)

Z dniem 1 maja 2015 r. P. W. dokonała wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej swojej działalności gospodarczej pod nazwą P. W.. Przeważająca jej działalność dotyczyć miała organizacji targów, wystaw i kongresów – symbol 82.30. (wydruk z bazy (...) k. 170 a.s.)

Odwołująca się dokonała zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od 1 maja 2015 r. Złożyła również imienne raporty rozliczeniowe z wykazaną podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 9.897,50 zł za miesiące maj-lipiec 2015 r. (k. 2 a.r.)

P. W. faktycznie wykonywała czynności w ramach zgłoszonej działalności gospodarczej – zajmowała się charakteryzacją, rekwizytami na planach filmowych, jak również organizacją eventów na rzecz S. L.. (zeznania D. J. (1) – k. 81-82 a.s., zeznania K. B. – k. 82 a.s., zeznania B. S. – k. 128 a.s., zeznania P. W. – k.. 60-61 i 174 a.s.) W maju i czerwcu 2015 r. na rzecz S. L. wykonywała te same czynności co wcześniej na umowę zlecenie – poszukiwała możliwości sprzedaży rejsów turystycznych w W., nadzorowała pracę zespołu, koordynowała pracę przy eventach. (zeznania D. B. k. 161 a.s.)

W ramach prowadzonej działalności odwołująca się w dniach 4 i 13 maja 2015 r. wystawiła na rzecz Agencji (...) faktury za usługi rekwizytorskie i charakteryzacji, na kwotę 500,00 zł każda. (faktura (...) k. 40 a.s., faktura (...) k. 39 a.s.) W dniu 19 maja 2015 r. wystawiła fakturę na rzecz I (...) S.C. M. J., M. K. za usługę charakteryzatorską, opiewającą na kwotę 600,00 zł. (faktura (...) k. 38 a.s.) W dniu 31 maja 2015 r. wystawiła fakturę na rzecz (...) Sp. z o.o. za organizację i koordynację akcji promocyjnych w W. na kwotę 2.490,00 zł. (faktura (...) k. 37 a.s.) W dniu 16 czerwca 2015 r. wystawiła fakturę na rzecz I (...) S.C. M. J., M. K. za usługę charakteryzatorską, opiewającą na kwotę 500,00 zł. (faktura (...) k. 36 a.s.) W dniu 16 czerwca 2015 r. wystawiła fakturę na rzecz B. F. M. Z. za usługę charakteryzatorską, opiewającą na kwotę 750,00 zł. (faktura (...) k. 35 a.s.) W dniu 25 sierpnia 2015 r. wystawiła fakturę na rzecz Trzy.tv

P. K. za usługę charakteryzatorską, opiewającą na kwotę 1300,00 zł. (faktura (...) k. 34 a.s.) W dniu 4 września 2015 r. wystawiła fakturę na rzecz Agencji (...) za obsługę planu zdjęciowego, opiewającą na kwotę 800,00 zł. (faktura (...) k. 32 a.s.) W dniu 15 września 2015 r. wystawiła fakturę na rzecz Agencji (...) za usługę rekwizytorską, opiewającą na kwotę 700,00 zł. (faktura (...) k. 33 a.s.) Z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej odwołująca się w 2015 r. osiągnęła łączny dochód w kwocie 7.706,81 zł. (zeznanie podatkowe k. 101 a.s.)

W dniu 11 lipca 2015 r. P. W. urodziła dziecko. (k. 19 a.r.) Od tego samego dnia wniosowała do organu rentowego o wypłatę zasiłku macierzyńskiego. (k. 2 a.r.)

W dniu 25 sierpnia 2015 r. organ rentowy wszczął postępowanie wyjaśniające w celu potwierdzenia prawidłowości dokonanego przez odwołującą się zgłoszenia. (zawiadomienie k. 20 a.r.)

W toku postępowania wyjaśniającego w dniu 9 września 2015 r. do organu rentowego P. W. złożyła do organu pismo opisujące okoliczności i motywy założenia działalności gospodarczej (k. 8 a.r.) oraz dokumenty potwierdzające fakt jej prowadzenia, tj. faktury sprzedażowe (k. 9 i dalsze a.r.), potwierdzenia otrzymanych przelewów (k. 11 i dalsze a.r.), potwierdzenie wykonanego przelewu do Urzędu Skarbowego W. M. tytułem PIT-5 (k. 18 a.r.) oraz podatkową księgę przychodów i rozchodów za miesiące maj-lipiec 2015 r. (k. 5 i dalsze a.r.)

Zaskarżoną decyzją z dnia 22 września 2015 r. organ rentowy stwierdził, że odwołująca się jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 1 maja 2015 r. (k. 2 a.r.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o niekwestionowane dokumenty znajdujące się w aktach sprawy i w aktach rentowych oraz o zeznania świadków – D. J. (2) (księgowej partnera odwołującej się), K. B. (znajomej odwołującej się z pracy w S. L.), G. K. (partnera odwołującej się), B. S. (znajomego G. K. i odwołującej się z pracy, rekwizytora planów filmowych), D. B. (koleżanki odwołującej się z pracy w S. L.) oraz samej odwołującej się. Sąd dał wiarę zeznaniom świadków, ponieważ z uwagi na charakter łączących ich z odwołującą się kontaktów, mogli oni posiadać bezpośrednią wiedzę dotyczącą prowadzenia przez nią działalności gospodarczej. Zeznania świadków były spójne i korelowały z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Zeznania odwołującej się pozostawały w zgodzie z zeznaniami świadków oraz resztą dokumentacji, wobec czego Sąd dał im wiarę i uznał za istotny materiał dowodowy. Jedyne zeznania świadka N. S. nie wniosły nic do sprawy, bowiem poza faktem znajomości z odwołującą się z pracy na rzecz S. L. i informacjach w tym zakresie, nie posiadała ona wiedzy o drodze zawodowej odwołującej się po 1 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na gruncie niniejszej sprawy spornym było czy P. W. faktycznie winna podlegać obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 1 maja 2015 r.

Organ rentowy zajął stanowisko, że w tym okresie P. W. nie podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom, ponieważ nie prowadziła faktycznie działalności, a samo zarejestrowanie i zgłoszenie do ubezpieczenia z najwyższą podstawą było nakierowane na uzyskanie przysporzenia finansowego ze świadczeń z zabezpieczenia społecznego.

P. W. wskazywała z kolei, iż faktycznie prowadziła sporną działalność, a co za tym idzie organ wydał wadliwą decyzję.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U.2016.963), obowiązkowi ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają osoby fizyczne prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, jeżeli nie posiadają innych tytułów do ubezpieczeń, a stosownie do art. 12 ust. 1 – również ubezpieczeniu wypadkowemu.

Jak wynika z art. 13 ust 4. powyższej ustawy „osoby prowadzące pozarolniczą działalność - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej”.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 powyższej ustawy „Obowiązkowo ubezpieczeniu wypadkowemu podlegają osoby podlegające ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym”

Ponadto w art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy systemowej wskazano, iż za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą uważa się osobę prowadzącą tę działalność na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych.

Mając na względzie powyższe, rozważania w spornej między stronami kwestii należy odnieść do treści przepisów określających definicję działalności gospodarczej, w szczególności do art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.), który definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodową, wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Jest to legalna definicja działalności gospodarczej, co oznacza, że powinna być ona traktowana jako powszechnie obowiązujące rozumienie tego pojęcia w polskim systemie prawnym (por. postanowienie SN z dnia 2 lutego 2009 r., V KK 330/08, Prok. i Pr.-wkl. 2009, Nr 6, poz. 17, zob. też uchwałę Sądu Najwyższego z 23 lutego 2005 r., III CZP 88/04, OSNC 2006, Nr 1, poz. 5).

Z rozpoczęciem działalności gospodarczej ściśle łączy się również obowiązek wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Wpis ma jednak charakter deklaratoryjny, a nie - konstytutywny i nie kreuje bytu prawnego przedsiębiorcy. Zgłoszenie i wpis do ewidencji działalności gospodarczej stanowi tylko podstawę rozpoczęcia działalności gospodarczej w rozumieniu jej legalizacji i nie jest zdarzeniem ani czynnością utożsamianą z podjęciem takiej działalności. Określenie przez samego przedsiębiorcę daty rozpoczęcia działalności gospodarczej wpisywanej do ewidencji powoduje jednak powstanie domniemania faktycznego, że z tą datą działalność gospodarcza została podjęta i jest prowadzona aż do czasu jej wykreślenia z ewidencji.

Domniemanie faktyczne ma znaczenie dowodowe i może być obalone, co oznacza, iż okres prowadzenia działalności gospodarczej wynikającej z wpisu do ewidencji może być korygowany, lecz czynność ta musi być powiązana z wynikami postępowania dowodowego. W takiej sytuacji ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która wywodzi z niego skutki prawne.

Podkreślić należy, że ubezpieczenie z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej powstaje z mocy prawa, a decyzja organu rentowego ma jedynie charakter deklaratoryjny, potwierdzający powstanie prawa z chwilą ziszczenia się jego ustawowych przesłanek.

Obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności. W wyroku z dnia 25 listopada 2005 r. (I UK 80/05, OSNAPiUS 2006, nr 19-20, poz. 309) Sąd Najwyższy wskazał, iż w przepisie art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych chodzi o faktyczne wykonywanie działalności pozarolniczej, w tym gospodarczej, co oznacza, iż wykonywanie tejże działalności, to rzeczywista działalność o cechach określonych w przywołanym art. 2 ust. 1 Prawa działalności gospodarczej, czyli działalność zarobkowa wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. W wyroku z dnia 14 września 2007 r. (sygn. akt III UK 35/07) Sąd Najwyższy stwierdził natomiast, że obowiązek ubezpieczenia osoby prowadzącej pozarolniczą działalność - w tym działalność gospodarczą - wynika z faktycznego prowadzenia tej działalności.

Mając na uwadze zaprezentowane poglądy podkreślić należy, że ocena, czy działalność gospodarcza jest wykonywana, należy przede wszystkim do sfery ustaleń faktycznych, a dopiero w następnej kolejności - do ich kwalifikacji prawnej. Działalność gospodarcza to prawnie określona sytuacja, którą trzeba oceniać na podstawie zbadania konkretnych okoliczności faktycznych, wypełniających znamiona tej działalności lub ich niewypełniających. Prowadzenie

działalności gospodarczej jest zatem kategorią obiektywną, niezależnie od tego, jak działalność tę ocenia sam prowadzący ją podmiot i jak ją nazywa oraz czy dopełnia ciężących na nim obowiązków z tą działalnością związanych, czy też nie.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należało, iż odwołująca się faktycznie wykonywała sporną działalność gospodarczą. Nie można zarzucić odwołującej się braku kwalifikacji do wykonywanych w ramach działalności zleceń, bowiem te związane z organizacją eventów łączyły się z jej wykształceniem i doświadczeniem zawodowym, natomiast czynności charakterystyczne czy rekwizytorskie nie są obwarowane koniecznością posiadania specjalistycznego wykształcenia czy wiedzy. Odwołująca się posiadała dzięki swojemu partnerowi znajomości w branży filmowej, co ułatwiało jej zdobycie konkretnych zleceń. Do momentu urodzenia dziecka, czyli 11 lipca 2015 r. odwołująca się wykonała aż 5 zleceń dotyczących usług charakterystycznych i rekwizytorskich na rzecz różnych podmiotów oraz organizacji i koordynacji akcji promocyjnych na rzecz (...) Sp.z o.o. Już w sierpniu 2015 r. wykonywała kolejne zlecenia dotyczące pracy na planie filmowym. Za wykonanie zleceń wystawiała faktury, na podstawie których faktycznie otrzymywała potem przelewy.

Dodatkowo odwołująca się zadbała o terminowe zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych i opłaciła z tego tytułu składki. Faktycznie składki opłaciła od zadeklarowanej najwyższej możliwej podstawy składek, czego nie można jednak uznać za czynność powodującą wyłączenie ją od podlegania ubezpieczeniom z tytułu prowadzenia działalności. Zakład Ubezpieczeń Społecznych może zakwestionować podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, iż stanowiące tę podstawę wynagrodzenie zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Te kompetencje organu odnoszą się do sytuacji, w której ocenie w aspekcie art. 58 KC podlega nie tyle sama podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, lecz stanowiąca tę podstawę wysokość umówionego przez strony i wypłaconego wynagrodzenia. Skoro jednak wniosek osoby prowadzącej pozarolniczą działalność o objęcie ubezpieczeniem społecznym "na zasadzie dobrowolności", a konkretnie zawarte w nim oświadczenie o zgłoszeniu do tego ubezpieczenia nie stanowi czynności prawnej kreującej stosunek cywilnoprawny, to nie ma podstaw prawnych do weryfikowania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność. W żadnym razie podstawy takiej nie stanowi art. 58 KC, który nie odnosi się do płaszczyzny publicznoprawnej, lecz do oceny czynności cywilnoprawnych. Określenie wysokości podstawy wymiaru ustawodawca pozostawił osobom prowadzącym działalność, z zastrzeżeniem jej dolnej granicy w wysokości 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Niezależnie od tego, czy ubezpieczony osiąga przychody i w jakiej wysokości, Zakład Ubezpieczeń Społecznych został upoważniony - na podstawie art. 86 ust. 2 pkt 2 w związku z art. 41 ust. 4 i 13 oraz art. 68 ust. 1 pkt 1c ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 963) - do kontroli prawidłowości obliczania i opłacania składek na ubezpieczenia społeczne osób prowadzących pozarolniczą działalność, w tym na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, ale w przypadku zadeklarowania jako podstawy wymiaru kwoty przewyższającej górną kwotę graniczną takich składek.

Ponadto wyjaśnić należy, że samo rozpoczęcie działalności gospodarczej w niniejszej sprawie, nawet gdyby głównym motywem było uzyskanie zasiłku macierzyńskiego nie jest naganne, ani tym bardziej sprzeczne z prawem.

W ocenie sądu dążenie do skorzystania z zasiłków ubezpieczenia społecznego, nie może być uznane za cel, którego osiągnięcie jest sprzeczne z prawem. Skorzystanie z ochrony gwarantowanej ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zakładania działalności gospodarczej i może ono nawet być głównym motywem do jej rozpoczęcia, zamiast wykonywania pracy na innych podstawach prawnych. Jeżeli działalność jest faktycznie wykonywana, co ma miejsce w przypadku odwołującej, stanowi podstawę do podlegania ubezpieczeniom z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej.

Przeprowadzone postępowanie dowodowe wykazało, że organ rentowy nie uwzględnił wszystkich istotnych okoliczności sprawy wydając zaskarżoną decyzję.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności, tj. fakt wykonywania przez odwołującą działalności gospodarczej, fakt posiadania odpowiedniego doświadczenia zawodowego do jej wykonywania oraz fakt, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne stanowiła zadeklarowana kwota nie niższa niż 60% kwoty przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, zgodnie z obowiązującym prawem, przemawiają w ocenie Sądu za koniecznością zmiany zaskarżonej decyzji.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i prawne Sąd, na podstawie art. 477¹⁴§ 2 kpc, orzekł jak w pkt 1 sentencji.

O kosztach zastępstwa prawnego Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 i § 2 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu radców prawnych (Dz.U.2013.461)

SSO Rafał Młyński

(...)